

Det händer

Evenemangstips
i Boxholms kommun

Tänk på att många evenemang kan kräva föransmälan eller förköp och ha begränsat antal platser, kolla alltid innan vad som gäller för det du tänkt gå på.

Bio

Five nights at Freddy's 2

Tid: 5/12, kl 20.

Nürnberg

Tid: 7/12, kl 16.

Now You See Me

– Now You Don't

Tid: 12/12, kl 20.

Zootropolis 2

Tid: 14/12, kl 13.

Plats: Boxholm Folkets hus.

Alla vägar bär till Rom

Albin Johansson, Tua och Disa Bäck med orkester. Musikalisk och humoristisk show.

Tid: 6/12, kl 16-17.15.

Plats: Boxholms Folkets hus.

Sagoyoga

Passar barn från ca två år och är ett tillfälle när vi har roligt tillsammans, läser och gör enkla rörelser utifrån barnens egna förutsättningar. Meddela gärna att ditt barn vill vara med (begränsat antal platser) till Marianne Hedå, 0142-895 40 eller marianne.heda@boxholm.se, sms: 073-221 68 29.

Tid: 6/12, kl 11-11.30.

Plats: Boxholms bibliotek.

Världens största Hasse & Tage-museum

Utställningen presenteras tillsammans med Sällskapet Tage Danielssons vänner.

Tid: 8 - 14/12, mån-fre kl 11-18, lör-sön kl 11-14.

Plats: Storgatan 12 D.

Skapande bokcafé för ungdomar

Vi läser en bok i månaden ungefär, ni är med och väljer vilken bok (av ett urval), samtliga böcker finns på Legimus och som ljudbok på Biblio. Detta för att alla ska få chansen att kunna vara med! OBS: Det är inget krav att läsa boken. Vill du bara skapa eller umgås är du lika välkommen! Denna månad läser vi boken "Förvandlingen" av Franz Kafka. En härlig och absurd klassiker. Gratis fika. Tid: 11/12, kl 12-13.

Plats: Boxholms café.

Konstutställning

Mattias Wirf från Örebro visar måleri och teckning. Johan Rydberg från Boet, smide och Emelie Rolén från Normlösa, keramik. Vi visar även vinsterna i Boxholms konstförenings konstlotteri. Utlottning 14/12, kl 14.

Tid: 13/12, kl 14-18.

Plats: Folkets hus, Boxholm.

Maila ditt evenemang till evenemang@lanstidningen.se senast måndag veckan innan införande. Vi tar med evenemanget i mån av plats.

Så såg vi Boxholm på 50-talet

Det nya centrum kom att kallas för Förstaden

BOXHOLM (LT)

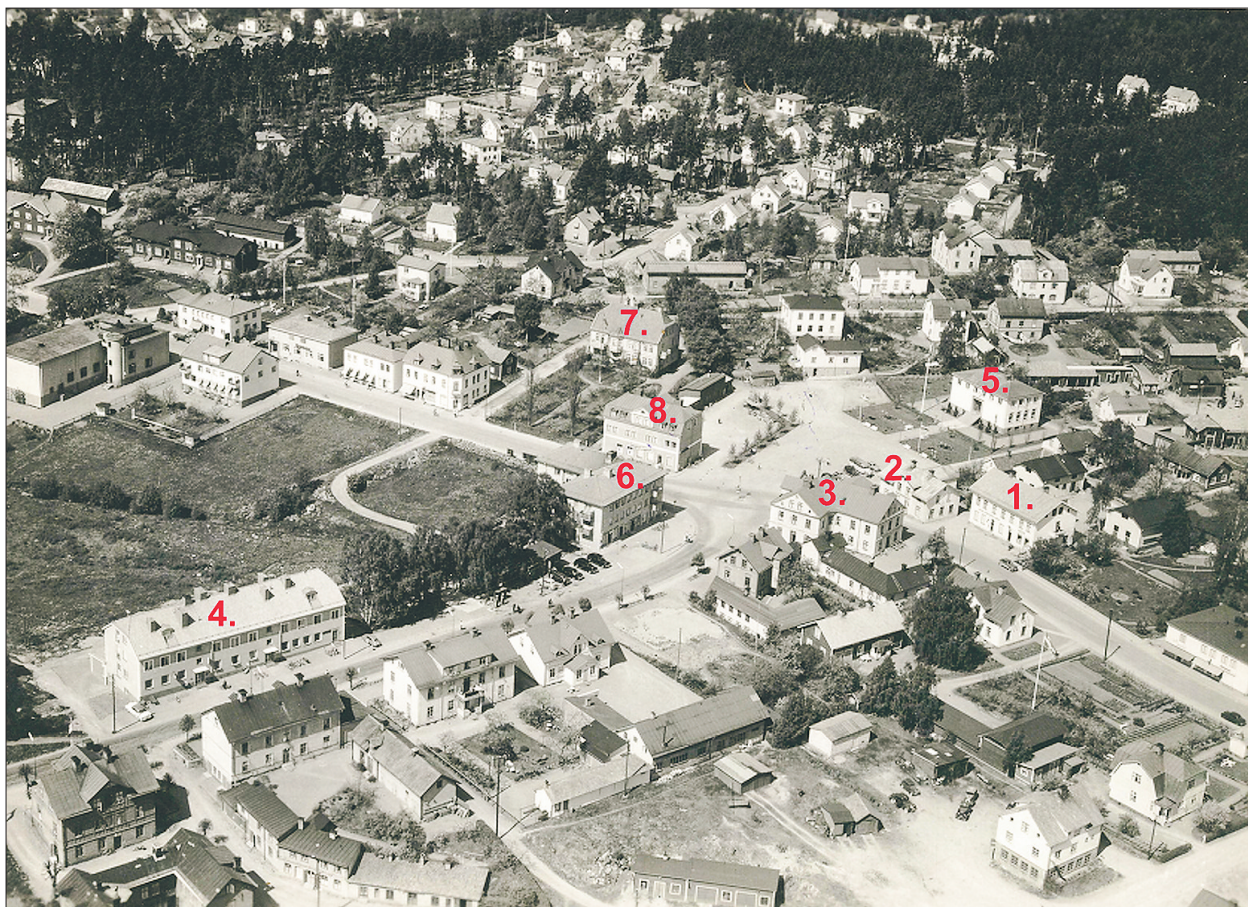
Den stora rivningsvågen i Sverige ägde rum under 1960- och 1970-talen. Det gamla skulle bort och nytt och fräscht skulle ersätta det gamla. Så var det i de flesta orter. I Boxholm är de flesta gamla arbetarbostäder borta och centrum ser helt annorlunda ut idag jämfört med hur det såg ut innan den gamla bebyggelsen utplånades

Boxholms historia börjar 1754 kan man säga, för det är då som Gabriel Adolf Ribbing erhåller privilegier att uppföra två manufakturhammare intill Svartåns fall. Carl Daniel Burén blir 1779 ägare av den lilla bruksanläggningen och han gör stora satsningar. Tre år senare får han tillstånd att kalla sitt bruk i södra Östergötland för Boxholms järnbruk.

Svartån gav kraft till bruksanläggningarna, och arbetarna bodde helt nära bruket. Torget i Boxholm fanns framför det gamla brukskontoret, en K-märkt byggnad som hamnat nästan under landsvägsbron som byggdes 1968. Där Boxholms nuvarande centrum är beläget var det mest skog. Där fanns endast några torp och backstugor, som till exempel Kolstorp, Gripsberg, Gläntan och Sandbacka.

Järnvägen invigdes 1874 och två år senare uppförs en handelsbod (nummer 1) ungefär 600-700 meter nordost om det gamla torget. Det var den första nya byggnaden i det område som skulle komma att bli Boxholms nya centrum. Flera fastigheter uppfördes i området kring sekelskiftet 1800-1900. Området kom att kallas för Förstaden, och i församlingsböckerna kallas de avstyckade tomterna för "Förstaden", följt av numret på tomten. Vid en titt på en karta från tidigt 1900-tal är det lätt att förstå namnet Förstaden, för området låg då lite avskilt från bruksområdet och arbetarbostäderna.

Men området växte fort. I mitten av 1950-talet såg Förstaden ut som flygbilden här intill. Till vänster och en bit ner på bilden ses en byggnad utefter Järnvägsgratan (nummer 4) som kom att inhysa, apotek, posten och bibliotek. Detta hus uppfördes 1954, så flygbilden måste vara tagen efter detta år. Hyreshusen utmed Parkgatan stod färdiga 1956 och på en flygbild som troligen togs samtidigt som detta foto syns hur husen vid

Järnvägen invigdes 1874 och två år senare uppförs en handelsbod (nummer 1 på bilden) ungefär 600-700 meter nordost om det gamla torget. Det var den första nya byggnaden i det område som skulle komma att bli Boxholms nya centrum. Området växte fort, mitten av 1950-talet såg Förstaden ut som på den här flygbilden. BILD: FÖRENINGEN KRAFTTAGET

Parkgatan precis har börjat byggas. Så flygbilden här bör vara tagen 1955.

Handelsboden från 1876 byggdes om redan efter sex år och fick då en övervåning. Huset fanns kvar till början av 1980-talet för att då ge plats för Konsumhuset (nuvarande COOP, med mera). Äldre boxholmare kommer säkert ihåg det så kallade Engbergshuset (nummer 2) som låg snett framför handelsboden. Namnet kommer utav att Engbergs herrekipering låg där, men då huset uppfördes 1882 hade byggnaden en helt annan funktion. Huset uppfördes för att fungera som kontor till den ångsåg som fanns där torget idag är beläget.

På andra sidan landsvägen låg ett stort hus som haft åtminstone ett par olika namn, nämligen Falénahuset, och Hellbergshuset (nummer 3), namngivet efter dåvarande ägare. Huset uppfördes år 1900, alltså vid en tid då inga bilar rullade på vägarna. Det kan ju förklara byggnadens något märkliga placering, nämligen helt nära landsvägen, vilket också innebar en vägkrök som senare skymde sikten rejält för biltrafiken. På gaveln av huset fanns i många år ingången till Olle Rosenlövs färghandel.

Under de första åren av 1900-talet byggdes det enormt i Förstaden i Boxholm. De flesta av de gamla husen på Nygatan byggdes då, men doktorsvillan (nummer 7) stod klart först 1914.

Det var år 1916 som torget i Förstaden blev ett torg på riktigt. Fram till dess hade platsen varit en privatägd tomt. År 1905 uppförs en saluhall på bruksområdet. År 1917 flyttades saluhallen till Förstadens torg. Där fanns byggnaden fram till 1939 då saluhallen kom att ligga i vägen för det planerade kommunhuset. Så saluhallen flyttades ännu en gång, nu till snett framför nuvarande Parketten, men år 1957 revs byggnaden.

Kommunhuset stod färdigt 1940. Byggnaden ser lite märklig ut på äldre bilder eftersom huset saknar fönster på framsidan på nedre våningen. Orsaken är att det fanns arrestlokaler i byggnaden och det var först 1961 som det blev fönster på framsidan.

Köpmannen Ivar Frostling uppför en kombinerad bostads- och affärsfastighet 1949 (nummer 6). Än idag går ju fastigheten under namnet Frostlingshuset. Byggnaden hade ett rivningshot över sig för några år sedan, skicket var inte det bästa.

De flesta boxholmare är nog tacksamma för att detta hus kunde bevaras och att moderna lägenheter kunde skapas i byggnaden.

När gamla Boxholmsbilder från Förstaden i Boxholm dyker upp på Facebook blir många nostalgiska och saknar den gamla miljön. Men man kan ju vara säker på att dåvarande beslutsfattare gjorde vad de trodde var rätt. Men

Torget Bjursdalen har gett namn åt ett helt bostadsområde och även till äldreboendet. Torpet bör ha rivits i slutet av 1950-talet. BILD: FÖRENINGEN KRAFTTAGET

Dalen är ett annat torp som gett namn åt ett helt bostadsområde. Stugan revs i början av 1970-talet. Längre tillbaka i tiden hette Dalen Pickedalen. BILD: ARKIVDIGITAL www.arkivdigital.se. ArkivDigital har flera miljoner liknande digitalfotograferade bebyggelsebilder från hela Sverige.

idag hade man antagligen gått mer försiktigt fram.

På flygbildens nedre del är alla gamla byggnader borta. De har fått ge plats för Ica, systembolaget, en stor parkering samt delvis av nya dragningen av landsvägen. De nya

centrumhusen stod klara 1975. Men borde inte dessa hus ha varit vända mot Förstadens torg så att ett mer sammanhållet centrum hade skapats...?

Text:
KLAS JOHANSSON